

BELÜGYMINISZTERIUM

Szám M—95—100/7—1973.

1. sz. Ötv. 1. sz. Ötv. 1. sz. Ötv.
Önvédelmi plé.
SZIGORÚAN TITKOS!

..... sz. példány

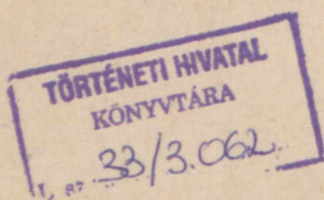
892

SZABÁLYZAT

a támadófegyverek hatásai elleni védelem tervezésére
és végrehajtására

(TVSZ III.)

A BELÜGYMINISZTERIUM KIADVÁNYA
1973

BELÜGYMINISZTERIUM

SZIGORUAN TITKOS !

Szám: M-95-100/7-1973

038
.... sz. példány

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (7)
bekezdésére figyelemmel.

S Z A B Á L Y Z A T

a támadófegyverek hatásai elleni
védelem tervezésére és végrehajtására

/TVSz. III./

A Belügyminisztérium kiadványa

1973.

Szám: M-95-100/7-1973.

.... sz. példány

S Z A B Á L Y Z A T

a támadófegyverek hatásai elleni
védelem tervezésére és végrehajtására

- 1./ A szabályzat a 0011/1973. számú miniszteri utasításban /a továbbiakban: miniszteri utasítás/ meghatározott, a támadófegyverek hatásai elleni védelem előkészítésével és biztosításával kapcsolatos rendszabályokat, követelményeket, a tervezés rendjét és a végrehajtás módjait foglalja magában.
- 2./ A szabályzat célja: annak elősegítése, hogy a hagyományos és tömegpusztító támadófegyverek hatásai elleni védelemre való felkészülés szervezése, az ezzel összefüggő feladatok tervezése, valamint azok végrehajtása egységes elvek, követelmények szerint valósuljon meg.
- 3./ A BM szervei szolgálati feladataik ellátásának biztosítása érdekében a jelen szabályzatban foglaltak figyelembevételével határozzák meg a védelmi tevékenységre vonatkozó teendőiket.
- 4./ A támadófegyverek hatásai elleni védelem szervezése azon rendszabályok, feladatok meghatározását foglalja magában, amelyek:

a/ alkalmasak az élőerő, az élelmiszer, ivóvíz és az anyagi-technikai eszközök védelmének megvalósítására,

b/ biztosítják /biztosíthatják/ a szolgálati tevékenység folytatásának feltételeit

háború viszonyai között is.

5./ A védelem szervezésével kapcsolatos feladatok két vonatkozásban jelentkeznek:

a/ tervezés;

az állandó harcokészültség időszakában, amikor - a védelmi követelmények teljesülése érdekében - a meghatározott feladatokkal összefüggő eljárások, módszerek alkalmazásának a feltételeit szervező, tervező munkával kell biztosítani.

b/ végrehajtás;

a működés időszakában, amikor a nagyhatású támadófegyverek alkalmazása következtében előálló viszonyok között, intézkedések megtételével, rendszabályok bevezetésével kell megteremteni a szolgálati feladatok ellátásának feltételeit.

6./ A támadófegyverek hatásai elleni védelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtásra kerülhetnek:

a/ a BM szerveinek objektumaiban a személyi állomány védelmének biztosítása érdekében /önvédelem/,

b/ a szolgálati feladatok ellátása során, annak biztosítása érdekében.

7./ A támadóegységek hatásai elleni védelem szervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtását a harcászultság időszakaiban fokozatosan és folyamatosan, illetőleg támadás bekövetkezése esetén szükség szerint kell biztosítani.

8./ A támadóegységek hatásai elleni védelem tervezésekor:

a/ A feladatok végrehajtását irányító parancsnok /önvédelmi parancsnok, a Határőrségnél és a Készenléti Rendőri Ezrednél a törzsfőnök/ részére;

Összesített végrehajtási terv-et

kell készíteni.

b/ A terv tartalmazza;

a szerv, egység vonatkozásában a támadóegységek hatásai elleni védelem biztosítása érdekében végrehajtásra tervezett feladatokat.

c/ Az összesített végrehajtási tervet két példányban kell elkészíteni.

Jóváhagyását az intézkedési terv jóváhagyására illetékes parancsnok végzi.

A terv egy példányát az intézkedési terv mellett, egy példányát pedig a végrehajtást irányító parancsnok okmányai között kell elhelyezni.

d/ Az egyes részfeladatokra vonatkozó végrehajtási tervek példányszámára, jóváhagyására, elhelyezésére vonatkozóan az egyes fejezetek előírásai az irányadóak.

I.

LÉGI ÉS RBV RIASZTÁS VÉGREHAJTÁSÁNAK MEGSZERVEZÉSE

A

Általános elvek

- 9./ Az ország légi és RBV riasztása - a HB határozata értelmében - az Országos Légvédelmi Parancsnokság és a Polgári Védelem Országos Parancsnokság közös feladata. Szenyveződés észlelése esetén a vegyi és a biológiai riadót a területileg illetékes polgári védelmi parancsnok önállóan is elrendelheti.
- 10./ A BM szervei, egységei objektumaiban a várható veszélyről a benntartózkodó állomány értesítését belső riasztással is biztosítani kell. A miniszteri utasításban előírtak szerint mindenütt meg kell szervezni a szolgálati helyen alkalmazandó légi és RBV riasztás rendszerét, a közlés és tájékoztatás módját.
- 11./ Az ellenséges támadás veszélye esetén az objektumon belüli riasztást minden esetben azonnal végre kell hajtani, függetlenül attól, hogy arról milyen módon szereztek tudomást.

B

A riasztás feltételeinek biztosítása

- 12./ Az objektumokban már az állandó harckészültség időszakában biztosítani kell a riasztás végrehajtásának feltételeit

Szóban történő riasztás általában kiegészítő /tartalék/ megoldásként tervezhető a riasztó berendezés üzemkép- telensége esetére. Kisebb objektumokban /pl. őrsépület/ lehet a riasztás egyedüli módja.

A rendelkezésre álló eszközökkel a riasztás végrehajtá- sára a következő jelzéseket kell meghatározni

- légiriadó
- sugárveszély
- vegyi /biológiai/ riadó
- veszély elmúlt.

Az egyes veszélynemekre meghatározott jelzések jól ész- lelhetők és megkülönböztethetők legyenek.

- 13./ A riasztás végrehajtásáért felelősöket - az állandó harc- készültség időszakában - megfelelően fel kell készíteni a feladat ellátására. A személyi állománnyal pedig meg kell ismertetni a légi és RBV riasztás jelzéseit és a kö- vetendő magatartási szabályokat.
- 14./ A riasztás időbeni végrehajtása érdekében a fokozott harc- készültség elrendelésekor intézkedni kell, hogy a riasz- tásért felelős szervek /személyek/ a Kossuth Rádió adá- sait folyamatosan - műsorzárás után is - hallgassák, to- vábbá, hogy a területileg illetékes polgári védelmi szerv- vel állandó kapcsolatot tartsanak.

C

Légi és RBV riasztás végrehajtási terve

- 15./ A légi és RBV riasztással kapcsolatos feladatok végrehaj-

tását valamennyi BM szerv személyi állománya szolgálati /elhelyezési/ objektumai vonatkozásában meg kell tervezni. A riasztással kapcsolatos teendők ellátása általában az ügyeleti szolgálat, vagy erre kijelölt szerv /személy/ feladatát képezi.

16./ A riasztás tervezésével és megszervezésével kapcsolatos feladatok a következők:

a/ Az állandó harcckészültség időszakában

- objektumonként a riasztás tervének elkészítéséért és a végrehajtás megszervezéséért felelős kijelölése,
- a riasztás végrehajtásához rendelkezésre álló eszközök felmérése, az objektumon belüli riasztás módjának és jelzéseinek meghatározása,
- az illetékes polgári védelmi parancsnokságtól a radiológiai, biológiai, vegyi riadó elrendelésére helyileg meghatározott jelzések megkérése és ezek szerepeltetése a riasztással kapcsolatos tervben,
- az objektumon belüli riasztás jelzései egységes értelmezésének biztosítása érdekében kifüggesztésre kerülő tájékoztatók elkészítése, melyek röviden tartalmazzák a riasztás jelzéseit és a követendő magatartási szabályokat,
- a meglevő riasztóberendezések üzemképességének 6 hónaponkénti ellenőrzése, a szükségeszközök meghatározott helyeken történő felszerelése.

b/ A fokozott harckészültség időszakában

- a riasztóeszközök üzemkész állapotba helyezése,
- a szóban történő riasztás megszervezése, a végrehajtás módjának meghatározása és a riasztóláncban résztvevők eligazítása,
- az illetékes polgári védelmi parancsnoksággal a kapcsolat felvétele /cím, telefonszám/ és a további állandó összeköttetés módjának meghatározása,
- a veszélyről elsődleges úton történő tudomásszerzés biztosítása érdekében a műsorszóró rádió állandó bekapcsolt állapotban való tartása a Kossuth-rádió hullámhosszán,
- a riasztással kapcsolatos tájékoztatók kifüggesztése meghatározott helyeken.

c/ A teljes harckészültség időszakában

- a riasztási körzetszámokat tartalmazó boríték felbontása, az alárendelt egységek felé a saját és a szomszédos területek riasztási körzetszámainak közlése.
/A boríték gyakorlat során nem bontható fel!/

d/ Légi vagy RBV riadó elrendelésekor

- az objektumon belül a megfelelő riasztás végrehajtása,
- az ügyeleti szolgálat levonulása a kijelölt életvédelmi létesítménybe.

17./ A riasztás végrehajtásának terve az előbbieket figyelembevételével tartalmazza:

- a légiriadó elrendelésének és feloldásának rendjét, az objektumon belüli riasztás módját és a meghatározott jelzéseket,
- a radiológiai, biológiai, vegyi riadó elrendelésének és feloldásának rendjét az adott területen, valamint a belső riasztásra meghatározott jelzéseket,
- az ügyeleti szolgálat vagy a riasztás végrehajtásáért felelős szerv /személy/ feladatait a különböző időszakokban.

A tervhez mellékelni kell

- a riasztási körzetszámokat tartalmazó borítékot /azoknál a szerveknél, amelyek részére azt a BM "M" és Szervezési Csoportfőnökség korábban megküldte/,
- a kifüggesztésre kerülő tájékoztatókat.

18./ A légi- és RBV riasztás tervét - "A légi és RBV riasztás szabályai" /Szám: 95-7/1/1969/ című szabályzatban foglaltak figyelembevételével - egy példányban kell elkészíteni, amelyet az ügyeleti szolgálat vagy a riasztás végrehajtásáért felelős szerv /személy/ okmányai között kell elhelyezni.

A tervet a szerv, egység parancsnoka hagyja jóvá.

D

Egyéb rendelkezések

- 19./ Közös elhelyezés esetén az objektumon belüli riasztás végrehajtásáért az a szerv a felelős, amelynél állandó ügyeleti szolgálat van.

Több belügyi szerv közös elhelyezési körtében a riasztásért felelős szervet /személyt/ a közös eljáráról, a BM központi szervei /országos parancsnokságok/ vonatkozásában a BM "L" és Szervezési Csoportfőnökség jelöli ki.

- 20./ Kitelepülő szervezetnél a riasztás végrehajtását mind a békeidőszaki elhelyezési körletre, mint a háborús működési helyre meg kell tervezni.

A BM központi szerveinél a háborús működési helyekre vonatkozó riasztási tervek a BM "L" és Szervezési Csoportfőnökség irányításával kerülnek kidolgozásra.

II.

AZ ÁLLOMÁNY ÉLETVÉDELME NEK BIZTOSÍTÁSA

A

Általános elvek

21./ A BM szerveinél, egységeinél - a harcérték fenntartása érdekében - gondoskodni kell a korszerű tömegpusztító fegyverekkel és hagyományos támadóeszközökkel végrehajtott ellenséges csapások esetén a személyi állomány életének és egészségének megóvásáról.

A miniszteri utasítás értelmében ennek érdekében biztosítani kell az életvédelmi létesítmények készenlétét, illetve ezek hiányában fel kell készülni szükségéletvédelmi létesítmények kialakítására és berendezésére.

22./ Az életvédelmi létesítményeknek - a terület veszélyeztettségi sorolásától függően - a vonatkozó HB határozatban előírt védőképességgel kell rendelkezniük. Emellett berendezéseik és felszereléseik révén biztosítaniuk kell a huzamosabb ideig való benntartózkodás, valamint meghatározott szerveknél, egységeknél a védett vezetés feltételeit is.

23./ Az életvédelem biztosításával kapcsolatban a BM szerveinek, egységeinek objektumaiban /állandó elhelyezési körletekben és háborús működési helyeken/ különböző jellegű feladatokat kell megoldani, az állandó harckészültség időszakától kezdődően, a fokozott és a teljes harckészültségen át egészen a támadás utáni időszakig.

Az életvédelem biztosításával kapcsolatos feladatok

- 24./ A BM szervei, egységei kezelésében levő életvédelmi létesítményeket békeidőszakban is olyan állapotban kell tartani, hogy szükség esetén rövid időn belül rendeltetésüknek megfelelően használhatók legyenek.

Meglevő életvédelmi létesítmények hiánya esetén /kitelempülő szerveknél elsősorban a háborus működési helyen/ a szükségóvóhelyeket a helyi adottságok és anyagok felhasználásával saját erővel kell elkészíteni. Emellett egy esetleges váratlan támadásra való felkészülésként - mind az állandó elhelyezési körletekben, mind a háborus működési helyeken - gondoskodni kell a radioaktív kiszóródás elleni védelemről is, a tervezett létesítmények elkészültéig, elzárkózásra alkalmas helyiségek kijelölésével és berendezésével.

Kitelempülő szerveknél a visszamaradó állomány életvédelmének biztosítását is meg kell oldani.

- 25./ Biztosítani kell az életvédelmi létesítmények üzemeltetéséhez szükséges felszereléseket és berendezéseket, s azok megfelelő tárolását.

Az életvédelmi létesítmények készenlétbe helyezésekor az egyben védett vezetési pont céljára szolgáló létesítményekben gondoskodni kell a szükséges híradó eszközök elhelyezéséről és üzembehelyezéséről is.

- 26./ Ki kell jelölni az óvóhelyparancsnokokat - figyelembe véve a tervezett szükségóvóhelyeket is - és fel kell készíteni őket az életvédelmi létesítmények üzemeltetésének

irányítására, az állományt pedig az óvóhelyen tanusítandó magatartásra.

Óvóhelyparancsnoknak elsősorban az önvédelmi parancsnok és helyettese jöhet számításba, további személyek kijelöléséről csak akkor kell gondoskodni, ha több óvóhely egység áll rendelkezésre - vagy lesz - az állomány védett elhelyezésére.

A légi- vagy RBV riadó elrendelése után biztosítani kell az életvédelmi létesítmények mindenkorli helyzetnek megfelelő üzemeltetését.

Támadás után meg kell szervezni és meg kell kezdeni az objektum területén a műszaki-mentést önvédelmi erővel és a rendelkezésre álló eszközökkel.

- 27./ Az életvédelemmel kapcsolatban felmerülő feladatok megtervezésére és végrehajtására a "Szükségóvóhelyek tervezése és kivitelezése" /BM 1969/ az "Életvédelmi óvóhelyek üzemeltetésének szabályai" /BM 1967/, valamint "A BM szervek önvédelmi jellegű feladatai" /BM 1973./ című kiadványokban foglaltak az irányadók.

C

A feladatok végrehajtásának megtervezése

- 28./ A BM szerveinél, egységeinél az életvédelmi létesítmények rendeltetésszerű használhatóságának és üzemképességének biztosítása az elhelyezési szolgálat, a szükségóvóhelyek kialakításának irányítása az építési szolgálat vezetőjének, illetve erre kijelölt személyek feladatát képezi.

A létesítmények harci körülmények közötti üzemeltetésének irányítását és a műszaki-mentési munkák megszervezésével kapcsolatos feladatokat az önvédelmi parancsnokok vagy helyettesek látják el.

A szükségóvóhelyek kivitelezéséhez felelős építésvezető kijelölésénél olyan személyeket kell számításba venni, akik valamilyen építőipari képesítéssel rendelkeznek /technikus, kőműves, ács/, vagy adottságainál fogva alkalmasak ilyen munkák irányítására. Szükség esetén tartalékosok is figyelembe vehetők.

29./ Az életvédelem biztosításának tervezésével és szervezésével kapcsolatos feladatok a következők:

a/ Az állandó harckészültség időszakában

- objektumonként a rendelkezésre álló életvédelmi létesítmények felmérése, az állomány elhelyezésének megtervezése,
- óvóhely hiánya vagy férőhely elégtelensége esetén a szükségvédelem módjának meghatározása egy esetleges váratlan támadás esetére. Elzárkózás céljára alkalmas helyiségek kijelölése, berendezésük, felszerelésük megtervezése, végrehajtásért felelős kijelölése,
- békeidőszakban kiépített óvóhellyel nem rendelkező, továbbá kitelepülő szerveknél, egységeknél a szükségóvóhelyek építésére alkalmas adottságok, igénybe vehető anyagok felmérése, a kivitelezési tervek elkészítése, felelős építésvezető kijelölése, szerszám-, létszám- és technikai szükséglet meghatározása,
- az életvédelmi létesítmények üzemeltetési terveinek

elkészítése, az óvóhelyparancsnokok kijelölése

b/ A fokozott harckészültség időszakában

- az életvédelmi létesítmények készenlétbe helyezése,
- a radioaktív kiszóródás elleni védelemre kijelölt helyiségek berendezése, felszerelése,
- szükségóvóhelyek terveinek pontosítása, a kivitelezési munkára vezénylendő létszám számbavétele, a számitásba vett adottságok és a felhasználásra tervezett anyagok, technikai eszközök meglétének helyszíni ellenőrzése. Szükség esetén a tervek módosítása, más bázisok kijelölése,
- az előbbi feladatokhoz szükséges meglevő anyagok, eszközök felmérése, a helyi beszerzéssel vagy ideiglenes igénybevétellel biztosítandó anyagok, eszközök jegyzékének összeállítása, a biztosítás módjának és helyének meghatározása.

c/ A teljes harckészültség időszakában

- a tervezett szükségóvóhelyek kivitelezési munkáira személyek kijelölése és vezénylése,
/Az illetékes parancsnokok intézkedési tervében kell meghatározni a vezénylendő létszámot, figyelemmel ebben az időszakban felmerülő egyéb feladatokra./
- az anyagbiztosítás és a kivitelezés munkálatainak megszervezése, s a végrehajtás megkezdése,
- az elkészült szükségóvóhelyek berendezése és felszerelése.

d/ Légi- vagy RBV riadó elrendelésekor

- az állomány részéről a kijelölt életvédelmi létesítmény elfoglalása, az üzemeltetési csoport megszervezése,
- az életvédelmi létesítmény üzemeltetésének megkezdése, s annak továbbiakban mindig a kialakult helyzetnek megfelelő üzemmóddal való folytatása.

e/ Támadás után

- az életvédelmi létesítmény elhagyása, majd újbóli készenlétbe helyezése,
- szükség esetén az objektum területén a műszaki-mentés megszervezése és végrehajtása.

30./ Az előbbieket figyelembevételével az életvédelem biztosításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a következő terveket kell kidolgozni:

Meglevő életvédelmi létesítménnyel rendelkező szerveknél, egységeknél /kitelepülő szerveknél az állandó elhelyezési körletre vonatkozóan/

- az óvóhely készenlétbe helyezési tervét,
- az óvóhely üzemeltetési tervét.

Életvédelmi létesítménnyel nem rendelkező szerveknél, egységeknél /kitelepülő szervek esetében általában a háborús működési helyre, de ha nincs óvóhely, a visszamaradó állomány védelmének biztosítására az állandó elhelyezési körletre vonatkozóan is/

- a szükségóvóhely kivitelezési tervét,
- a szükségóvóhely üzemeltetési tervét,
- radioaktív kiszóródás elleni védelem tervét /váratlan támadás esetére/.

a/ Óvóhely készenlétbe helyezési terve

Az elhelyezési szolgálat /vagy gondnokság/ vezetőjének, illetve erre kijelölt személy okmánya.

A végrehajtási terv tartalmazza életvédelmi létesítményenként

- az óvóhely címét, védőképességét, felszereltségét,
- a készenlétbe helyezéssel kapcsolatos tennivalókat,
- békeidőszakban hasznosított óvóhelyeknél az ott tárolt anyagok elhelyezésére kijelölt helyeket,
- az óvóhelyen elhelyezendő berendezéseket, felszereléseket.

b/ Szükségóvóhely kivitelezési terve

A felelős építésvezető okmánya, aki általában a szerv építési előadója, illetve alárendelt egységeknél erre kijelölt alkalmas személy.

A tervdokumentáció részei:

Műszaki leírás

Kivitelezési rajzok, vázlatok

Anyagbiztosítás és a kivitelezés megszervezésének leírása

A szükségóvóhely berendezési és felszerelési terve.

A tervhez mellékelni kell a "Szükségóvóhelyek tervezése és kivitelezése" című kiadvány egy példányát.

c/ Óvóhely /szükségóvóhely/ üzemeltetési terve

A kijelölt óvóhelyparancsnok okmánya. Minden óvóhelyre külön tervet kell készíteni.

A terv melléklete az üzemeltetési vázlat.

Az üzemeltetési terv tartalmazza

- felsorolásszerűen az életvédelmi létesítmény üzemeltetésével kapcsolatos tennivalókat, különböző helyzetben,
- táblázatszerűen a teljes elzárkózási üzemmód maximális időtartamait a megelőző üzemmód /szűrt szellőzés/ időtartamaitól függően. /Ezeket félórás időközönként felvéve 0-tól 3 óráig./

☐ Az üzemeltetési vázlaton fel kell tüntetni

- az állomány óvóhelyen belüli elhelyezését,
- önvédelmi eszközök, anyagok elhelyezését,
- önmentési irányokat /eltorlaszolóadás esetére/,
- szellőzési sémát /az "Életvédelmi óvóhelyek üzemeltetésének szabályai" című kiadványban foglaltak szerint/.

A különböző üzemmódokra való áttérés megkönnyítésére célszerű az életvédelmi létesítményekben magukat

szelepeket is a vázlaton bejölteknek megfelelő számozással megjelölni.

A tervhez mellékelni kell az "Életvédelmi óvóhelyek üzemeltetésének szabályai" és "A BM szervek önvédelmi jellegű feladatai" című kiadványok egy-egy példányát.

d/ A radioaktív kiszóródás elleni védelem terve

Az elhelyezési szolgálat /gondnokság/ vezetőjének, illetve kijelölt felelős személy okmánya.

A tervet egyrészt az állomány elzárkóztatására, másrészt - ahol a védett vezetés feltételei nem biztosítottak - a szennyezett körülmények között is üzemelő munkahelyiségek védelmére vonatkozóan kell kidolgozni. /Lásd "A BM szervek önvédelmi jellegű feladatai"/

A terv tartalmazza

- a kijelölt helyiségek felsorolását,
- a megerősítés módját,
- a berendezéssel, felszereléssel kapcsolatos tennivalókat.

Szükség esetén a tervhez vázlat is készíthető.

Az életvédelem biztosítására vonatkozó terveket egy példányban kell elkészíteni, s azokat a végrehajtásért felelősök okmányai között kell elhelyezni.

Az óvóhely üzemeltetési terveket az Önvédelmi parancsnok többi okmányaival együtt kell kezelni. Amennyiben az objektumban több óvóhely /szükségóvóhely/ van vagy

lesz, úgy a fokozott harckészültség elrendelésekor a kijelölt többi óvóhelyparancsnokoknak a vonatkozó üzemeltetési terveket ki kell adni.

A tervekben az objektumon belüli szervek, egységek, alegységek részére tervkivonatokat kell készíteni az életvédelem biztosításával kapcsolatos feladataikra, kötelemeikre vonatkozóan, melyet az illetékes parancsnok okmányai között kell elhelyezni.

Az óvóhely készenlétbe helyezési tervét, a szükség-óvóhely kivitelezési tervét és a radioaktív kiszóródás elleni védelem tervét az Anyagi Osztály vezetője, illetve a parancsnok hagyja jóvá, az üzemeltetési terveket pedig a szerv, egység parancsnoka.

D

Egyéb rendelkezések

31./ Az életvédelem biztosításával kapcsolatos előbbiekben felsorolt rendszabályokat a Határőrség egységeinél, alegységeinél értelemszerűen kell alkalmazni, figyelemmel a harcászati követelményekre.

A BM központi szerveinél a háborús működési helyekre vonatkozó tervek a BM "M" és Szervezési Csoportfőnökség irányításával kerülnek kidolgozásra. Itt a szükségóvóhelyek építéséhez szükséges munka- és szállítóeszközök biztosításáért a BM KEP, a kivitelezési munkák megszervezéséért és irányításáért a BM I/II. Csoportfőnökség Építési és Elhelyezési Osztályának a vezetője a felelős, megfelelő üzemeltetésükért pedig az óvóhelyet használó szervek önvédelmi parancsnokai.

III.

ÉLELMISZER, IVÓVÍZ /TAKARMÁNY/ VÉDELEM MEGSZERVEZÉSE
ÉS VÉGREHAJTÁSA

A

Általános elvek

32./ A miniszteri utasításban foglalt követelményeknek megfelelően az élelmiszer, ivóvíz /illetve takarmány/ készletek támadófegyverek hatásai elleni védelmét valamennyi BM szervnél biztosítani kell.

Az élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ védelem olyan műszaki és RBV védelmi intézkedéseket, feladatokat foglal magában, amelyek megszabják a nyersanyagok, félkész- és késztermékek, az ivóvíz tárolásával, raktározásával, fogyasztásával, ellenőrzésével, mentesítésével /megsemmisítésével/ kapcsolatos feladatokat.

33./ A védelemmel kapcsolatos feladatok alapvetően a:

- megelőző védelem,
- szennyezettség ellenőrzés,
- mentesítés

vonatkozásában jelentkeznek.

34./ A megelőző védelem célja: előzetes intézkedésekkel biztosítani az élelmiszerek, az ivóvíz /a takarmány/ fokozott védelmét a támadóeszközök - elsősorban az atom, a vegyi és a biológiai fegyverek - hatásaival szemben.

a/ A megelőző védelmi feladatok ellátása kiterjed a tárolás, a felhasználás helyére, valamint a szállítás közbeni védelem biztosítására.

b/ A megelőző védelemmel kapcsolatos feladatokat a fokozott harckészültség időszakában kell végrehajtani.

35./ A szennyezettség ellenőrzésének célja: megállapítani a támadófegyverek alkalmazása következtében előállott szennyeződés jellegét, mértékét.

A szennyezettség ellenőrzési feladatok ellátását a teljes harckészültség elrendelése után kell megkezdeni és folyamatos végzését biztosítani.

36./ Amennyiben az ellenőrzés során sugár, vegyi vagy biológiai szennyeződés állapítható meg, a készletek felhasználására csak a szükséges mentesítési eljárást követően kerülhet sor.

A mentesítést a támadás következtében kialakuló körülményektől, a szennyezettségi viszonyoktól függően kell végezni.

B

Élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ megelőző védelme

37./ A megelőző védelmi intézkedések az illetékes BM szerv, alegység közvetlen kezelésében levő tárolóhelyekre, élelmiszer-feldolgozó helyekre, konyhákra, az ott tárolt, feldolgozott és a szerv gépkocsiján szállított élelmiszerek, élelmezési anyagok, továbbá a felhasználásra kerülő ivóvíz védelmének megszervezésére terjednek ki.

A megelőző védelmi intézkedések alapvetően azt a célt szolgálják, hogy különböző anyagok, eszközök, módszerek alkalmazásával csökkenteni - vagy elkerülni - lehessen a szennyeződés lehetőségét.

A mechanikai és hőhatások elleni védelem nem tartozik a megelőző védelem fogalmához, annak megvalósítása a mindenkor meglevő adottságoknak /épületek, helyiségek/ megfelelően lehetséges.

38./ Az élelmiszerek megelőző védelme különféle burkoló anyagok alkalmazásával történik.

a/ A nem burkolt kiserelésben levő készítmények fokozott felületi védelmét burkoló anyagok alkalmazásával védőcsomagolással kell biztosítani.

/Erre a célra a legalkalmasabb anyagok: műanyag fólia, műanyag zsákok, többretegű papírok stb./

b/ A személyeknél közvetlen fogyasztásra kinnlevő élelmiszerek csak olyan kiserelésűek lehetnek, amelyek megfelelnek a védelmi követelményeknek.

39./ Élelmiszerraktárak, tárolóhelyiségek esetében a támadás következményeként előálló radioaktív felhő, biológiai vagy vegyi harcanyag elleni védelem céljából alapvető fontosságú az összes nyílászáró szerkezet tökéletes lezárása.

a/ Az olyan tárolóhelyiségek /raktárak/ esetében, amelyek nem rendelkeznek szellőztető berendezéssel és az ajtó, ablak nyílások jó lezárása is gondot okoz, elsősorban a fokozott porvédelmet kell biztosítani.

b/ Az élelmiszerraktárak esetében a biztonságos használat érdekében az állandó igénybevételre kijelölt aj-

tónál - a rendelkezésre álló anyagok felhasználásával /ponyva, fólia stb./ - zsilip kialakítása /zártterű kettős ajtó/ is szükséges.

c/ Minden raktárban, tárolóhelyiségben - a zárási és szellőztetési lehetőség mellett - az egyes élelmiszerek védőlepelletel való letakarására intézkedni kell.

40./ Takarmánykészletek esetében ugyancsak követelmény a felületi védelem biztosítása, ami elsősorban a tárolóhelyiségek nyílászáróinál az élelmiszerraktárak esetében meghatározott felületen elhelyezett ponyvák, fóliák stb. alkalmazásával oldható meg.

41./ Mindazokat a víznyerő helyeket, amelyek a vízellátás biztosítása szempontjából fontosak, meg kell védeni a támadás következményeiből adódó olyan sérüléstől, amely rendeltetésszerű használatát kizárja, illetve olyan szennyeződéstől, amelynek következtében fogyasztásra alkalmas víz nyerése nem biztosítható.

A vízellátás biztosítása érdekében:

a/ A sérülés veszélyének csökkentésére a vízforrások, víznyerő helyek fokozott védelmét téglá, kő stb. anyagból készített építmények alkalmazásával kell biztosítani.

b/ A szennyeződés elkerülése céljából a vízforrások, víznyerő helyek letakarását, lefedését kell végrehajtani.

c/ Az ivóvízzel való ellátás biztosítása érdekében - az előzőekben meghatározott védelmi intézkedésektől függetlenül - ivóvíz tartalékot kell képezni.
A tartalék céljára biztosított vizet külön jól zárható edényzetben, vagy külön e célra biztosított tároló-

eszközökben kellő védelmet nyújtó elhelyezésben /épület, életvédelmi létesítmény stb./ kell tárolni és folyamatos cseréjéről gondoskodni.

Tartalék céljaira személyenként legalább 1 liter mennyiséget kell védett módon készletezni.

C

Élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ szennyezettség ellenőrzése

- 42./ A támadófegyverek alkalmazása következményeként az élelmiszer és ivóvíz /valamint a takarmány/ szennyeződése bekövetkezhet radioaktív porokkal, a mérgező harcanyag gőzeivel, cseppjeivel, illetve a járványok előidézésére alkalmas biológiai anyagokkal.

A szennyezettség ellenőrzés célja: ezen - veszélyes - anyagok jelenlétének, a veszély mértékének a megállapítása.

- 43./ Az élelmiszer és ivóvíz /takarmány/ sugár és vegyi szennyezettségének ellenőrzése a tárolási és a felhasználási helyen rendszeresen - naponta - a sugárzásmérő és vegyi-felderítő készülékek alkalmazásával történik.

A teljes harckészültségbe helyezést követően biztosítani kell, hogy a BM szervei által használt raktárba beszállításra kerülő készletek, valamint a saját kezelésben levő konyhában, étteremben feldolgozott anyagok szennyezettség szempontjából rendszeresen ellenőrizve legyenek.

- a/ Gyanús körülmények esetén /szín, szagváltozás stb./ a rendszeres mérések időpontjától függetlenül soron kívüli ellenőrzést kell végrehajtani.

b/ Sugár vagy vegyi szennyezettség, illetve fertőzőtség gyanúja esetén mintát kell venni, amelyet vizsgálat céljából a polgári védelem, illetve a KÜJÁL szervek laboratóriumába kell eljuttatni.

c/ A szennyezettség /fertőzőtség/ jellegének, pontos mértékének meghatározásáig a készletet /vagy annak szennyezett részét/ felhasználásra alkalmatlannak kell tekinteni és zárolni kell.

d/ A szennyezettség ellenőrzés eredményétől függően a vizsgált anyagok, készletek minősítése a következő lehet:

- nem szennyezett és fogyasztható,
- szennyezett - a megengedett mértékig - amelyet utasítás szerint fel lehet használni,
- szennyezett - a megengedett határ felett - amelyet mentesíteni, esetleg megsemmisíteni kell.

44./ A megengedett mértékig szennyezettnek minősített készletek, anyagféleségek felhasználására, valamint a megengedett szennyezettségi érték felett szennyeződött készletekkel kapcsolatos eljárásra vonatkozóan a "BM szervek háborús időszaki önvédelmi feladatai" c. kiadványban foglaltak az irányadók.

D

Élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ mentesítése

45./ Mentesítést /vagy az anyag megsemmisítését/ kell végre-

hajtani, amennyiben a szennyezettség ellenőrzése során sugárzó, vegyi vagy biológiai anyagokkal való szennyezettség állapítható meg - a megengedett határ feletti értékben - amely alapvetően a szennyező anyag típusától, a szennyezés mértékétől függ.

a/ A mentesítést azok a személyek végzik, akik az élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ tárolásával, kezelésével foglalkoznak, illetve akik felhasználják és általában ott, ahol a szennyeződés történt.

b/ A szennyezettség jellegétől függően sugár vagy vegyi mentesítést, illetve egyes esetekben fertőtlenítést kell végezni.

46./ Sugármentesítés során a cél a radioaktív anyagok eltávolítása az anyag felületéről, ami azonban a felület sajátosságai következtében ritkán - vagy egyáltalán nem - valósítható meg.

Ezért sugármentesítéskor a megvalósítható cél a szennyezettség mértékének a megengedhető maximált érték alá való csökkentése.

47./ Vegyi harcanyagokkal történt szennyezés esetén a mentesítés célja általában a mérgező vegyület kémiai hatás-talanítása.

A mentesítés módszere nagymértékben attól függ, hogy illanó vagy maradó vegyi harcanyag került-e alkalmazásra.

Általában az illanó harcanyagokkal történt szennyeződés eredményeként az élelmiszerkészletek nem károsodnak súlyos mértékben /kivételt képeznek pl. a zsirokban gazdag készítmények, amelyekben a mérgező anyagok kémiai tulajdonságaiknál fogva jól oldódnak/, míg maradó harcanyagok

alkalmazása esetén tartós szennyeződéssel, súlyosabb károsodással és ennek megfelelően nagy veszteségekkel lehet számolni.

- 48./ Biológiai szennyezettség - fertőzés - vagy annak alapos gyanúja esetén a fő irányelv a fertőzött területre megszabott általános érvényű tilalmak és kötelező szabályok szigorú betartásának biztosítása.

Általános elv, hogy fertőzött élelmiszereket tilos fogyasztani.

Élelmiszereket csak a legszükségesebb esetekben lehet fertőtleníteni, akkor is elsősorban megelőző intézkedésként és a járvány továbbterjedésének megakadályozása érdekében.

- 49./ Mentesítési feladatok végrehajtására arra alkalmas helyeken kerülhet sor.

A mentesítésre alkalmas helyek kiválasztása során a következő fontosabb szempontokat kell figyelembe venni:

a/ Az odaszállított készletek és azok szennyező anyagai a környezetre nem fejthetnek ki káros hatást.

b/ A mentesítésre használt anyag /viz stb./ nem kerülhet közvetlenül a csatornahálózatba, sem folyóba, nehogy másutt is szennyeződést eredményezzen.

c/ A mentesítés során mentesítőhelyeket kell kialakítani.

A mentesítőhely szennyezett és tiszta térfélre oszlik.

- A szennyezett térfélen:

A szennyezett élelmiszerek összegyűjtése, csoporto-

sitása és ellenőrzése folyik a munkahelyen - a fajtától, a szennyezettség jellegétől függő - mentesítést végzik el.

A mentesítés végrehajtása után ismételt ellenőrzés következik és annak eredményétől függően kerül sor vagy ismételt mentesítésre /mindaddig, amíg a szennyezettség nem csökken a megengedett érték alá/, vagy továbbbitásra.

- A tiszta térfélen:

Gyűjtik és onnan kerül a felhasználás helyére a mentesített élelmiszer.

d/ A mentesítés céljára kijelölt helyeket a követelményeknek megfelelően ki kell építeni /alakítani/. Ennek keretében biztosítani kell a szennyvizlevezető csatornák és a szennyező anyagokat tároló ciszternák stb. kialakítását.

50./ Egyes készültek nagyfoku szennyezettsége, vagy egyes fajták sajátosságai következtében előfordulhat, hogy semmilyen mentesítési eljárással nem biztosítható a felhasználhatóság. Ebben az esetben az adott fajta, vagy készülék megsemmisítése szükséges.

A szennyezett készültek megsemmisítése történhet égetés útján vagy elásással /eltetéssel/.

a/ Égetés útján megsemmisítésre kerülő élelmiszerkészletek elégetéséhez olyan berendezést kell alkalmazni, illetve az égetést olyan helyen kell végezni, hogy a keletkező füst, vagy pernye útján esetleges utólagos szennyeződés ne következzen be.

b/ Elásásra /eltemetésre/ olyan hely alkalmas, ahol a talajvíz elég alacsonyan van és az esetleges vízszint ingadozása sem éri el az elásott készleteket, így nem következhet be a környezet vízének szennyezése.

Az elásás után alkalmazott földtakaró legalább 50-100 cm rétegvastagságú legyen.

51./ A mentesítés, illetőleg megsemmisítés céljára igénybe vett, felhasznált helyet jól láthatóan meg kell jelölni.

52./ Szennyezett ivóvíz mentesítése egyszerű módon - kivéve a forralás útján történő mentesítést - általában nem hajtható végre.

Víz mentesítése - akár sugár, vagy vegyi anyagokkal szennyezett, illetve biológiai anyagokkal fertőzött - első-sorban a HKV-300 típusú vízsűrítő berendezéssel hajtható végre.

E

A feladatok végrehajtásának tervezése

53./ Az élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ védelemmel összefüggő feladatok végrehajtását:

- az élelmezési szolgálati ág vezető /élelmezési előadó/

ahol ilyen beosztás nincs, ott:

- a parancsnok által kijelölt beosztott

irányítja.

54./ A feladat végrehajtásának irányításáért felelős személy részére a következő feladatokat kell meghatározni és tervbe foglalni:

a/ Az állandó harckészültség időszakában:

- az élelmiszer és ivóvíz /takarmány/ védelmével kapcsolatos feladatok /igény/ felmérése /raktárak, konyhák, készletek stb./,
- a megelőző védelem biztosításához szükséges anyagok, eszközök mennyiségének felmérése, a biztosítási /beszerzési/ lehetőségek meghatározása,
- a megelőző védelemhez, a szennyezettség ellenőrzéséhez és a mentesítéshez biztosított eszközök, anyagok felvételezési helyének, az átvételért felelős személynek kijelölése,
- a tartalék ivóvízkészlet kialakításával, biztosításával kapcsolatos feladatok meghatározása,
- az élelmiszer- és ivóvíz-minták vizsgálatát végző intézmények, laboratóriumok helyének, címének megállapítása, a minták eljuttatási módjának meghatározása,
- a mentesítés céljára alkalmas hely /-ek/ kijelölése,
- a HKV-300 típusu vízszűrő berendezés telepítési helyének meghatározása, a kezelő személy /-ek/ kijelölése /azoknál a szerveknél, amelyek rendelkeznek a berendezéssel/,

- a rendszeres vegyi és sugárellenőrzési feladatok meghatározása:

1. az ellenőrzés helye és időpontjai
/a raktári vételezés, a felhasználás és a szállítás rendjétől függően/,
2. a végrehajtásért felelős személy /-ek/ kijelölése,
3. a jelentéstétel rendje,
4. a rendszeres vegyi-, sugárellenőrzési feladatok végrehajtásával kapcsolatosan az egészségügyi szolgálatra háruló feladatok meghatározása.

b/ A fokozott harcészültség időszakában:

- az egyes részfeladatok végrehajtásáért felelősök részére készített tervkivonatok átadása,
- a megelőző védelem, a szennyezettség ellenőrzés, a mentesítés céljaira biztosított eszközök, anyagok átvételének végrehajtása,
- a megelőző védelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtása,
- a tartalék vízkészlet kialakítása,
- a minták vizsgálatát végző intézmények, laboratóriumok helyének, címének pontosítása,
- a rendszeres vegyi és sugárellenőrzéssel kapcsolatos feladatok pontosítása,
- a mentesítés céljaira kijelölt hely viszonyainak,

felhasználhatóságának, valamint a mentesítéshez szükséges anyagok és eszközök meglétének pontosítása.

c/ A teljes harckészültség időszakában:

- a rendszeres vegyi és sugárellenőrzés bevezetése és folyamatos végrehajtásának biztosítása,
- a szennyezettség ellenőrzésével kapcsolatosan az egészségügyi szolgálatra háruló feladatok végrehajtása,
- a rendelkezésre álló HKV-300 típusu vízszűrő berendezés telepítése,
- a mentesítésre való előkészületekkel kapcsolatos tevékenység /a mentesítő hely, anyag, eszköz előkészítése stb./,
- a tartalék vízkészletek folyamatos cseréjével /frissítésével/ kapcsolatos feladatok ellátása.

A tervhez mellékelni kell:

- a szennyezettség megengedett értékeit tartalmazó táblázatot. /1.sz. melléklet/

55./ A végrehajtási tervet két példányban kell elkészíteni, amelyből:

egy példányt az illetékes parancsnok intézkedési tervéhez,

egy példányt a végrehajtásért felelős személy okmányai között

kell elhelyezni.

a/ A végrehajtási tervet az anyagi vezető /előljáró parancsnok/ hagyja jóvá.

b/ Az egyes részfeladatok végrehajtására vonatkozóan /HKV-300 telepítése, tartalék ivóvíz készletezése, cseréje stb./ azok végrehajtásáért felelősök részére kivonatot kell készíteni.

A kivonatokat a végrehajtási terv mellett kell elhelyezni és kiadását a fokozott harcckészültség elrendelésekor kell biztosítani.

c/ Az egészségügyi ellenőrzéssel kapcsolatos részfeladatokat az egészségügyi szolgálat végrehajtási tervénél kell elhelyezni.

F

Egyéb rendelkezések

56./ Az élelmiszer és ivóvízvédelmi /takarmányvédelmi/ feladatokat nem kell tervezni külső szervek raktárai, feldolgozó helyei, éttermek esetében akkor sem, ha a BM szerv élelmezési ellátása onnan /vagy ott/ történik.

57./ Az élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ védelemmel kapcsolatos feladatok tervezését;

a/ A BM központi szerveinél

- amelyek élelmezését a BM KEP látja el, ott a BM KEP végzi,
- amelyek háború időszakában is önálló élelmezést folytatnak a követelmények szerint teljes terjedelemben,

- amelyek csak békeidőszakban folytatnak önállóan élelmezést, ott arra kiterjedően végezzék.

b/ A sorolt városokban működő területi szervek

- a háborús működési helyre vonatkozóan teljes terjedelemben,
- a békeelhelyezésre vonatkozóan a megelőző védelmi intézkedésekre kiterjedően végezzék.

c/ A helyben maradó szervek

- amelyek önálló élelmezést folytatnak, teljes terjedelemben,
- amelyek önálló élelmezést nem folytatnak csak az ivóvíz védelemre kiterjedően végezzék.

IV.

ANYAGI-TECHNIKAI ESZKÖZÖK VÉDELME
MEGSZERVEZÉSE, SZEMÉLYEK ÉS ANYAGOK SZÁLLÍTÁS KÖZBENI
VÉDELME
ÉS BIZTOSÍTÁSA

A

Általános elvek

- 58./ Anyagi-technikai eszközök védelme alatt a ruházat, fegyverzet, műszaki anyagok, híreszközök, gyógyászati eszközök, okmányok, technikai felszerelések védelmét kell érteni.
- 59./ A védelem kiterjed az anyagok felhasználási, tárolási helyeire, valamint a szállításokra.
- 60./ A védelem célja: hogy az 58. pontban meghatározott anyagi-technikai eszközök a tömegpusztító fegyverek alkalmazása következtében a lehető legkisebb mértékben, vagy egyáltalán ne szennyeződjenek.
- 61./ A szállítás közbeni védelem célja: hogy szennyezett területen való áthaladáskor a sugárzó poroktól, mérgező harcanyagok gőzeitől, cseppjeitől a szállítandó személyek, anyagi-technikai eszközök védettek legyenek.
- 62./ Az esetlegesen szennyeződött anyagi-technikai eszközöket és személyeket mentesíteni kell.
- 63./ Az anyagi-technikai eszközök védelmét és a szállítások közbeni védelmet a teljes harcészültség elrendelésétől kell biztosítani.

B

Anyagi-technikai eszközök védelme

- 64./ Az anyagi-technikai eszközök védettségét alapvetően a raktárak, tárolóhelyek védőképességének fokozásával, védőcsomagolás kialakításával kell növelni.
- 65./ A raktárak, a tároló- és felhasználó-helyek nyílászáró szerkezeteinek tömítésére, az anyagok és eszközök burkolására a mindenkor érvényben levő utasítások, szabályzatok és elvek az irányadók.

C

Szállítás közbeni védelem

- 66./ Anyagi-technikai eszközök és személyek szállítás közbeni védelmét minden olyan esetben biztosítani kell, amikor a szennyeződés veszélye fennáll.
- 67./ A szállítás útvonalának kiválasztásánál, a gépjármű sebességének, a szállított és a szállítást végző személyek által betartandó biztonsági rendszabályok meghatározásánál a terep szennyezettségi viszonyait és az időjárási körülményeket kell figyelembe venni.
- 68./ Élelmiszerek szállítás közbeni védelmére az élelmiszer védelemmel kapcsolatos utasítások, szakkönyvek az irányadók.
- 69./ Személyek és élelmiszerek szállításánál minden esetben, egyéb eszközök szállításánál pedig lehetőleg legyen a szállítóeszközön:

- a/ sugárásmérő-műszer,
- b/ mentesítő anyag- és eszköz.

Ha a szállítás gépkocsioszlopban történik, akkor legalább egy gépkocsin legyen az a/ és b/ pontokban meghatározott vegyvédelmi eszközökből.

- 70./ A szennyezett terület elhagyása után a szállított anyagokat, a szállítóeszközt és a szállítást végző személyeket mentesíteni kell.

D

A feladatok végrehajtásának tervezése

- 71./ Az anyagi-technikai eszközök védelmére, valamint a teljes harckészültség időszakában tervezett szállítások közbeni védelemre tervet kell készíteni.
- a/ A végrehajtási terveket két példányban kell elkészíteni, melyből egy példányt az anyagi vezető intézkedési tervéhez, egy példányt pedig a végrehajtásért felelős személy okmányaihoz kell csatolni.
 - b/ Az anyagi-technikai eszközök védelmére vonatkozó terveket az anyagi vezető hagyja jóvá.
 - c/ A szállítások RBV biztosítására vonatkozó tervet a szállítást elrendelő parancsnok hagyja jóvá.
 - d/ A tervezett szállítást lebonyolító gépjárművel szemben támasztott követelményekről egy kivonatot kell készíteni, melyet a gépjárműszolgálat végrehajtási tervéhez kell csatolni.

72./ Az anyagi-technikai eszközök védelméért az a parancsnok felelős, aki rendelkezik ilyen eszközökkel.
A szállítások közbeni védelemért a szállítást irányító parancsnok a felelős.

73./ A végrehajtásért felelős személy részére a következő feladatokat kell meghatározni és tervbe foglalni:

a/ Állandó harckészültség időszakában

- a raktározó és a felhasználási helyeken történő védelemmel kapcsolatos feladatok felmérése,
- a védelem biztosításához szükséges anyagok, eszközök mennyiségének felmérése, biztosítási lehetőségük meghatározása,
- a fokozott harckészültségben végrehajtandó feladatok számbavétele,
- a teljes harckészültség időszakában szállításra tervezett anyagok és eszközök védelmi módjának meghatározása, a szükséges burkolóanyagok mennyiségének felmérése, beszerzési és feltalálási helyük meghatározása,
- a szállításhoz szükséges vegyvédelmi anyagok és eszközök mennyiségének és felvételezési helyének a meghatározása, a felvételezésért felelős személyek kijelölése.

b/ Fokozott harckészültség időszakában

- a védelemhez szükséges anyagok felvételezése, beszerzése,

- a szükséges vegyivédelmi eszközök, anyagok felvételezése,
- a teljes harckészültségben utbainditandó szállítmányok megelőző védelmének biztosítása.
Mentesítő eszközök feltöltése, egy feltöltéshez szükséges mentesítőanyag biztosítása.

c/ Teljes harckészültség időszakában

- a megelőző védelemmel kapcsolatos intézkedések végrehajtása /folyamatosan/.

74./ A tervekhez mellékelni kell:

a/ a szennyezettség megengedett maximális értékeit
/1.sz. melléklet/

b/ a mentesítő anyagok, oldatok normáját /4.sz. melléklet/

V.

FÉNYÁLCÁZÁS, ELSÖTÉTÍTÉS
MEGSZERVEZÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

A

Általános elvek

75./ A felkészülés keretében a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a BM szerveinél, egységeinél is gondoskodni kell a fényálcázás megoldásáról.

76./ A fényálcázásnak két fokozata van:

- a csökkentett világítás és
- a teljes elsötétítés.

a/ A csökkentett világítás központi intézkedés alapján kerül bevezetésre. Az ezzel kapcsolatos feladatok végrehajtását a teljes harckészültség időszakára kell tervezni.

b/ A teljes elsötétítést a támadás közvetlen veszélyekor, a légiriadó jelére kell végrehajtani.

B

A fényálcázással, elsötétítéssel összefüggő
feladatok

77./ A csökkentett világítás fokozatának bevezetésekor a fény-

álcázással, elsötétítéssel összefüggő feladatokat végre kell hajtani

- a szervek, egységek objektumaiban és
- a gépjárműveknél.

a/ Az objektumok fényálcázása, elsötétítése érdekében intézkedni kell

- a nélkülözhető fényforrások kiiktatására,
- irányfény céljára üzemben maradó fényforrások megfelelő ernyőzésére,
- a teljes világítást igénylő helyiségek fénykibocsátó felületeinek eltakarására.

b/ A gépjárművek ebben az időszakban csak csökkentett világítással közlekedhetnek.

Ezeknél a fényálcázás megoldható

- erre a célra szolgáló ernyős fényszórók /noteklámpák/ felszerelésével,
- a fényszórók fénykibocsátó felületének lefestésével vagy eltakarásával, meghatározott méretű rést szabadon hagyva.

78./ Az objektumok és gépjárművek elsötétítésének, fényálcázásának végrehajtására, megoldási módjaira "A BM szervek önvédelmi jellegű feladatai" című kiadványban foglaltak az irányadók.

C

A fényálcázás végrehajtási tervei

79./ A fényálcázással, elsötétítéssel kapcsolatos feladatok meg-
szervezéséért és végrehajtásáért

- az objektum elsötétítését illetően az elhelyezési szol-
gálat /gondnokság/ vezetője,

- a gépjárművek elsötétítését illetően a gépjármű szolgál-
lat vezetője

a felelős, illetve mindkét esetben a parancsnok által erre
kijelölt személyek.

80./ A fényálcázási feladatok végrehajtására terveket kell ké-
szíteni.

A tervezéssel és a végrehajtás megszervezésével kapcsola-
tos feladatok a következők:

a/ Az állandó harcckészültség időszakában:

Az objektumok elsötétítését illetően

- a külső és belső világítás céljára szolgáló, a munká-
végzés szempontjából nem feltétlenül szükséges - ki-
iktatható - fényforrások felmérése,

- az elsötétítés ideje alatti biztonságos közlekedéshé-
telengedhetetlen fényforrások meghatározása és ezek
irányfénnyé történő átalakításának megtervezése,

- a teljes világítást igénylő helyiségek fénykibocsátó

felületeinek felmérése, az elsötétítés módjának és anyagszükségletének megtervezése,

- intézkedés az elsötétítő anyagok beszerzésére, a tervezett ernyőző szerkezetek elkészítésére és megfelelő tárolására,
- a végrehajtás rendjének megtervezése és a végrehajtásért felelősök kijelölése.

A gépjárművek fényálcázásának biztosítása érdekében /figyelembe véve az igénybevételre kerülő, lebiztosított járműveket is/

- gépjármű típusonként a fényálcázás módjának a meghatározása,
- az anyag- és eszköszükséglet felmérése,
- fénycsökkentő eszközök alkalmazása esetén intézkedés ezek legyártására, beszerzésére és megfelelő helyen történő tárolására,
- a felszerelés vagy lefestés rendjének megszervezése, a végrehajtásért felelős kijelölése.

b/ A fokozott harckészültség időszakában:

Intézkedés mind az objektumok, mind a gépjárművek vonatkozásában

- a munkálatok beindítására, a végrehajtó személyek kijelölésére és eligazítására,
- a szükséges anyagok, eszközök felvételezésére, a hiányzó anyagok helyi beszerzésére,

- a fényálcázás végrehajtására azoknál a gépjárműveknél, amelyek a teljes harckészültség elrendelésekor azonnal utba indulnak.

c/ A teljes harckészültség időszakában:

- az objektumok és gépjárművek fényálcázásának, elsötétítésének a vonatkozó tervek szerinti végrehajtása.

d/ A légiriadó elrendelésekor:

- objektumokban az óvóhelyekre vezető irányfénylámpák kivételével az összes fényforrás kikapcsolása,
- a gépjárművek leállítása és lámpáinak leoltása.

81./ A végrehajtási terveket egy példányban kell elkészíteni és azokat a végrehajtásért felelősök okmányai között kell elhelyezni, illetve amennyiben egyéb okmánnyal nem rendelkeznek, úgy az önvédelmi parancsnok terve mellett.

Nagyobb objektumban, ahol az egyes épületek elsötétítésének végrehajtására külön felelősök kerültek kijelölésre, a tervből részükre kivonatot kell készíteni.

A végrehajtási tervek alapján meg kell tervezni az objektum és a gépjárművek fényálcázásának anyagbiztosítását is. Ez a terv a vegyvédelmi anyagi tiszt vagy erre kijelölt személy okmánya, mely tartalmazza

- a szükséges elsötétítő anyagok mennyiségét /fajtánként/,
- az ernyőző szerkezetek mennyiségét,
- a gépjárművek fényálcázásához szükséges eszközöket, anyagokat,

- a hiányzó anyagok, eszközök biztosításának módját.

A terveket az anyagi osztály vezetője, illetve a parancsnok hagyja jóvá.

D

Egyéb rendelkezések

82./ Sorolt városokban levő /kitelepülő/ szerveknél, egységeknél a fényálcázással kapcsolatos feladatok végrehajtását a háborús működési helyen levő objektumokra vonatkozóan kell megtervezni.

Az állandó elhelyezési körletben az elsötétítést csak a visszamaradó állomány által használt helyiségekre kell tervezni, a többi helyiségekben a fényforrásokat ki kell iktatni.

83./ A BM központi szerveinek háborús működési helyein a fényálcázáshoz szükséges anyagok, eszközök biztosításáért és gépjárműveknél a végrehajtásért a BM Központi Ellátó Parancsnokság, az objektumokban a fényálcázás, elsötétítés végrehajtásáért pedig a BM "M" és Szervezési Csoportfőnökség által kijelölt szervek /személyek/ a felelősek.

VI.

TÜZVÉDELMI FELADATOK VÉGREHAJTÁSA

A

Általános elvek

84./ Az ellenséges csapások következtében tüzek keletkezésének lehetőségeit minimálisra kell korlátozni, illetve meg kell akadályozni terjedésüket, az egyedi tűzgócokból összefüggő területtüzek kialakulását.

85./ A BM szervei, egységei objektumaiban a békében érvényes tűzvédelmi követelményeken túlmenően fokozott védelmi intézkedéseket kell tenni a megelőzés és az egyedi tüzek önvédelmi erővel történő gyors felszámolása, illetve lokalizálása feltételeinek biztosítására.

A megelőző tűzvédelemmel kapcsolatos feladatokat helyben működő szerveknél a fokozott harckészültség elrendelésekor, ki települő szerveknél a háborús működési helyen levő objektumokban azok elfoglalása után kell végrehajtani.

B

Megelőző tűzvédelem feladatai

86./ A személyi állományt fel kell készíteni a különböző jellegű tüzek önvédelmi erővel történő oltására és lokalizálására, továbbá az ilyen körülmények közötti mentési munkákra.

87./ A fokozott tűzvédelem biztosítása érdekében intézkedni kell

- a könnyen gyulladó anyagok összegyűjtésére, elszállítására vagy alkalmas helyen történő tárolására,
- a faanyagú épületszerkezetek lángmentesítésére vagy lemeszelésére,
- meghatározott helyeken oltóanyagok és önvédelmi tűzoltó felszerelés elhelyezésére,
- tartalék-oltóvíz készlet biztosítására.

88./ A tűzvédelemmel kapcsolatos feladatok megtervezésére és végrehajtására a jelen szabályzat rendelkezései mellett "A BM szervek önvédelmi jellegű feladatai" című kiadványban foglaltak az irányadók.

C

A tűzvédelemmel kapcsolatos feladatok tervezése

89./ A megelőző tűzvédelmi feladatok végrehajtásáért az elhelyezési szolgálat /gondnokság/ vezetője, illetve erre kijelölt személy a felelős.

Minden objektumra vonatkozóan az ezzel kapcsolatos intézkedések végrehajtására tervet kell készíteni. A mentő tűzvédelmi feladatokra tervet készíteni nem kell.

90./ A megelőző intézkedések tervezésével és a végrehajtás megszervezésével kapcsolatos feladatok a következők:

a/ Az állandó harckészültség időszakában

- a padlásteremen, helyiségekben, udvaron található könnyen gyulladó anyagok felmérése, azok összegyűjtésének és meghatározott /alkalmas/ helyen történő tárolásának, vagy elszállításának megtervezése,
- a lángmentesítésre kerülő faanyagú épületszerkezetek és a végrehajtás módjának /megfelelő anyaggal történő bevonás, lemeszelés/ meghatározása,
- az objektum területén elhelyezésre kerülő oltóanyag és önvédelmi tűzoltó felszerelés szükségletének megtervezése, s azok biztosítási módjának és tárolási helyének meghatározása,
- a tartalék-oltóvíz tárolásra alkalmas nagyobb edények felmérése, s a tervben ezek felsorolása,
- a végrehajtás megszervezésének és létszámigényének meghatározása, a végrehajtásért felelősök kijelölése.

b/ A fokozott harckészültség időszakában

- a feladatot végrehajtó személyek kijelölése és eligazítása,
- a szükséges oltóanyag helyszinre szállítása, meghatározott helyeken történő elhelyezése,
- az önvédelmi tűzoltó felszerelések kiadása és elhelyezése, a hiányzó eszközök helyi beszerzéssel történő biztosítása,

- az objektum területén a könnyen gyulladó anyagok összegyűjtése, elhelyezése vagy elszállítása,
- a víztárolásra alkalmas összes nagyobb edény feltöltése.

c/ A teljes harckészültség időszakában

- kitelepülő szerveknél, egységeknél az igénybevett objektumokban /háborús működési helyen/ előbbieik szerint a megelőző tűzvédelmi intézkedések végrehajtása.

d/ Légiriadó elrendelésekor

- az épületek áramtalanítása /amelyek alatt óvóhely van csak részlegesen/,
- a gázellátás kiiktatása,
- a tűzhelyekben, kályhákban levő tüzek eloltása.

91./ A végrehajtási terveket egy példányban kell elkészíteni és azokat a végrehajtásért felelősök okmányai között kell elhelyezni, illetve amennyiben egyéb okmánnyal nem rendelkeznek, úgy az önvédelmi parancsnok terve mellett.

Nagyobb objektumban, ahol az egyes épületeknél a megelőző tűzvédelmi feladatok végrehajtására külön felelősök kerültek kijelölésre, a tervből részükre kivonatot kell készíteni.

A gépjármű szolgálat vezetője részére szállítási tervet kell készíteni, mely tartalmazza

- az oltó-homok biztosításának helyét,
- a szállítandó mennyiséget,
- a rakodó személyzet biztosítását,
- a szállítás idejét.

A végrehajtási terv alapján meg kell tervezni a tűzoltó eszközök biztosítását is. Ez a terv a vegyvédelmi anyagi tiszti okmánya, mely tartalmazza

- a szükséges önvédelmi tűzoltó felszerelés mennyiségét,
- a hiányzó eszközök biztosításának módját.

D

Egyéb rendelkezések

92./ Sorolt városokban levő /kitelepülő/ szerveknél, egységek-nél a megelőző tűzvédelem tervét a háborus működési helye-ken levő objektumokra vonatkozóan kell elkészíteni.

A BM központi szerveinek háborus működési helyein a meg-előző tűzvédelemhez szükséges anyagok, eszközök biztosí-tásáért és helyszinre szállításáért a BM Központi Ellátó Parancsnokság, az objektumokban a feladatok végrehajtásá-ért a BM "L" és Szervezési Csoportfőnökség által kijelölt szervek /személyek/ a felelősek.

VII.

A SUGÁR ÉS VEGYIHELYZET ÉRTÉKELÉSI FELADATOK
ELLÁTÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSA

A

Általános elvek

93./ A miniszteri utasításban meghatározottak értelmében a EL szerveknek fel kell készülni az alkalmazott támadófegyverek hatásai, következményeinek felmérésére, a támadást követő helyzet értékelésére, a kialakult helyzetnek megfelelő rendszabályok alkalmazására.

94./ A személyi állomány védelmének, valamint a vegyi-, sugár-sérülés csökkentésének érdekében alapvető követelmény biztosítani:

a/ a vegyi-, sugárszennyezett területek

- várható és tényleges elhelyezkedésének, kiterjedésének,

- a mérgező vegyületek és a sugárzó anyagok jelenlétének gyors megállapítását,

b/ a szolgálati tevékenység szennyezett területeken való ellátásával,

a személyi állomány védelmével összefüggő rendszabályok, a szolgálati rend meghatározását, módosítását vagy korlátozását.

95./ A helyzetértékelés végrehajtásának szervezése során meg kell teremteni mind az előzetes, mind a tényleges /valóságos/ helyzet értékelésének feltételeit.

a/ A szervek az előzetes helyzetértékelését a saját működési területeikre vonatkozóan az előljáró, valamint az együttműködő szervektől kapott adatok alapján hajtják végre.

b/ A tényleges /valóságos/ helyzet értékelését a működési területen kialakult szennyezettségi viszonyok felmérése, megállapítása alapján kell végrehajtani.

96./ A helyzetértékeléssel összefüggő feladatok ellátását úgy kell megszervezni, hogy az a teljes harckészültség elrendelését követően - a csapás bekövetkezésétől függően - folyamatosan végezhető legyen.

B

A helyzetértékelés feltételei

97./ A helyzetértékelési feladatok végrehajtásának:

- személyi,
- szervezeti,
- anyagi-technikai feltételei vannak.

a/ A helyzetértékelés személyi feltételei alatt a feladatot végző személyi állomány kiválasztását, kijelölését, felkészítését kell érteni.

b/ A helyzetértékelés szervezeti feltételei:

- a feladatot végző szervezet /munkacsoport/ megalakítása,

- az értékelő munka szervezett végrehajtása feltételeinek,
- az állomány védelmének, a szolgálati feladatok ellátásának szervezéséhez szükséges adatok

állandó és folyamatos biztosítása.

c/ Az anyagi-technikai feltétel alatt a tevékenység folytatásához szükséges

- rajz /körző, szögmérő, stb./,
- okmány /térkép, stb./,
- híradó /telefon, rádió, stb. összeköttetés/,
- számító /segédletek, logarléc, stb./,
- és egyéb /helyiség stb./

eszközök meglétét, biztosítását kell érteni.

d/ Az a/, b/, és c/ pontokban foglalt feltételeket az állandó harcokészültség időszakában kell biztosítani.

C

A helyzetértékelés végrehajtása

98./ A helyzetértékelési feladatok ellátásának megszervezését:

a/ a központi szervekre vonatkozóan;

a BM Főigazgatási Osztály az "M" és Szervezési Csoport-főnökséggel közösen,

b/ a rendőr-főkapitányságoknál;

a védelemszervező tiszt,

c/ a Kormányőrség Parancsnokságnál;

az "L" tiszt

végzi.

99./ A sugár- és vegyi helyzet értékelésével kapcsolatos feladatok végrehajtását:

a/ a központi szervek esetében;

a BM Főigazgatási Osztály,

b/ a rendőr-főkapitányságnál;

munkacsoport, a védelemszervező tiszt vezetésével,

c/ járási rendőrkapitányságoknál /őrsöknél/;

az önvédelmi parancsnok,

d/ a BM Kormányőrség Parancsnokságnál;

munkacsoport,

e/ a Készenléti Rendőri Ezrednél;

a harcászati követelményeknek megfelelően az illetékes parancsnok,

f/ a BM Határőrség szerveinél;

a BM Sugárfigyelő és Jelzőrendszer részenként, az ér-

vényben levő Működési Szabályzatban meghatározott követelmények és rend szerint

végzik.

100./ A helyzetértékelési feladatok végrehajtását úgy kell megszervezni, hogy biztosított legyen:

- az alapadatok gyűjtése, feldolgozása,
- a várható helyzet ábrázolása, értékelése,
- a védelmi feladatok, rendszabályok kidolgozása, meghatározása,
- a valóságos helyzet adatai alapján a pontosítás végrehajtása, a védelmi feladatok, rendszabályok szükség szerinti módosítása,
- a személyi állomány védelme, a szolgálati feladatok zökkenőmentes ellátása,
- a helyzetre vonatkozó adatok nyilvántartása.

101./ A csapás következtében kialakuló helyzet szakértékelését a 99. pontban meghatározottak végzik.

A szakértékelés előtt a csapásra vonatkozó alapadatok feldolgozása alapján a várható helyzet kialakulására vonatkozó következtetések levonását kell érteni .

a/ A szakértékelés adatainak figyelembevételével az egyes szolgálati területek parancsnokai határozzák meg.

- a szolgálat ellátásának rendjét, időtartamát,
- a személyi állomány védelmét szolgáló egyéb intézkedéseket.

- b/ A szolgálati feladatok meghatározásakor - csapást követően - az illetékes parancsnok minden esetben a helyzetre vonatkozó adatok elemzése alapján juthat elhatározásra a feladat végrehajtási módját, rendjét illetően.

Ennek érdekében a vezetői állományt tájékoztatni kell a helyzetértékelés rendjéről és ezzel kapcsolatos feladataikról.

D

A feladatok végrehajtásának tervezése

- 102./ A helyzetértékeléssel összefüggő feladatok ellátásának biztosítása érdekében - az előkészítési tevékenységre vonatkozóan - tervet kell készíteni.

- 103./ A tervezésre kerülő feladatok a következők:

a/ Állandó harckészültség időszakában

Az értékelés szervezeti feltételeinek megteremtése;

- az értékelési feladat végrehajtására bevonható személyek körének meghatározása,
- a munkacsoport tagjainak kijelölése /név, rendfokozat, beosztás/ felkészítése,
- az adatvétele, feldolgozás, továbbítás és a tájékoztatás rendszerének meghatározása.

Az értékelés technikai feltételeinek biztosítása;

- a 97/c pontban meghatározottak készletezése

/Rendőr-főkapitányságok, Hőrkörületparancsnokságok tartalék vezetési pontjaira is/,

- munkahelyiség kijelölése.

b/ Fokozott harckészültség időszakában:

- a munkacsoportba kijelölt személyek névsorának pontosítása, a feladatokról való tájékoztatásuk,
- az értékeléshez szükséges anyagok, eszközök meglétének ellenőrzése, a hiányok pótlása,
- az értékelés vonatkozásában érintett együttműködő szervek körének felmérése, a kapcsolattartás módjának meghatározása,
- a munkatérképek előkészítése.

c/ Teljes harckészültség időszakában:

- a munkacsoport állandó készenlétének biztosítása /azoknál a szerveknél, ahol a feladat végrehajtását munkacsoport végzi/,
- az értékeléshez szükséges eszközök, szabályzatok, stb. előkészítése,
- az együttműködő - helyzetértékelést végző - szervekkel a kapcsolat felvétele.

d/ A tervhez mellékelni kell:

- munkatérképet

megyei, Budapesti rendőr-főkapitányságoknál, BM Kormányőrség Parancsnokságán, BM Határőrség Országos Parancsnokságon és körületparancsnokságoknál;

1 db 1:500 000 méretarányú Magyar Népköztársaság
1 klt 1:200 000 méretarányú működési terület
/megye, kerület/

járási kapitányságoknál;

- 1 klt 1:100 000 méretarányú működési terület /járás/
- 1 db - az adatok nyilvántartására szolgáló - titkosított füzetet,
 - titkosított munkafüzetet.

E.

Egyéb rendelkezések

104./ A végrehajtási terv egy példányban készül, jóváhagyására az intézkedési terv jóváhagyására jogosult parancsnok az illetékes, amely:

- ahol a feladat ellátására az ügyeleti szolgálat keretében kerül sor, ott az ügyeleti szolgálat okmányai között
- ahol a feladat ellátására külön munkacsoport kerül kialakításra, ott a végrehajtást irányító személy okmányaként,
- ahol a feladat ellátása személyhez kötött, ott a végrehajtásért felelős okmányai között

kerül elhelyezésre.

a/ A scrolt városokban működő szervek a helyzetértékelési feladatok ellátását úgy terveznek meg, hogy az adatok vétele, továbbítása a háborús működési hely elfoglalásának időszakában is biztosított legyen.

b/ A helyzetértékeléssel kapcsolatos feladatok ellátásának feltételeit a helybenmaradó BM központi szervek vonatkozásában is biztosítani kell.

105./ A feladat végrehajtására kijelöltek a fokozott harckészültség elrendelése után együtt kell tartani.

106./ A helyzetértékeléssel összefüggő feladatok végrehajtására külön helyiséget kell kijelölni, amely megfelel a következő főbb követelményeknek:

- méreténél és berendezésénél fogva lehetőséget ad a térképmunka végzésére,
- hírósszeköttetés biztosítható többirányban,
- éjszakai munka végzésére is adottak a lehetőségek /világító eszközök, elsötétítés/.

107./ A munkacsoportokba való személyi kijelölésnél figyelembe kell venni egyrészt a képzettséget /szakmai/, másrészt azt, hogy olyan beosztásokban levők igénybevétele célszerű, akik közvetlen intézkedésre jogosultak.
/Rendőrfőkapitányságoknál minden esetben biztosítani kell a közbiztonsági és az állambiztonsági terület képviselőt./

108./ A helyzetértékeléssel összefüggő feladatokat a BM központi szervek vonatkozásában a BM Főigazgatási Osztály az "L" és Szervezési Csoportfőnökséggel közösen tervezi és látja el.

VIII.

RBV FELDERÍTÉS MEGSZERVEZÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

A

Általános elvek

- 109./ A BM szerveinek a miniszteri utasításban foglaltak biztosítása érdekében fel kell készülni a támadófegyverek hatásainak felmérésére, RBV felderítés végrehajtására.
- 110./ A felderítés célja: a tömegpusztító fegyverekkel történt támadás körülményeinek, következményeinek tisztázása, a kialakult helyzet idő függvényében történő változásának figyelemmel kísérése, alapvető adatok biztosítása a helyzet értékeléséhez, a szolgálati feladatok ellátásának megszervezéséhez szennyezett körülmények között.
- 111./ A BM szervei felderítési feladataikat Orvvelmi tevékenységük keretein belül, saját személyi állományból kijelölt felderítő járőrrel végzik. A határőrség szerveinél e feladatokat elsősorban a vegyvédelmi szakaszok látják el.
- 112./ Az RBV felderítés elsősorban a vegyi- és atomfegyverekkel történt támadás következményeinek tisztázását célozza. Biológiai felderítést a járőr speciális eszközök és felkészültség hiányában nem végez.

- 113./ A felderítés rendjére és a betartandó biztonsági rendszabályokra vonatkozóan, az érvényben levő felderítési utasítások, szabályzatok, valamint "A EM szervek Orvédelmi jellegű feladatai" című kiadványban foglaltak az irányadók.
- 114./ Felderítési feladatok ellátására a teljes harcászultság elrendelésétől kell készen állni.

B

A felderítés megszervezése

- 115./ A felderítők utvonalát úgy kell meghatározni, hogy a szerv működése szempontjából fontos helyeken a járőr a szennyezettséget ellenőrizni tudja.
- 116./ A felderítés utvonalát utvonaltervben kell rögzíteni. Az utvonaltervben fel kell tüntetni azokat a pontokat, ahol a felderítőknek feltétlenül mérést kell végezni.
- 117./ A felderítést végzők /járőr/ kijelölésére a légiriadó elrendelése után kerül sor.

C

A feladatok végrehajtásának tervezése

- 118./ Az REV felderítési feladatok ellátásának biztosítása érdekében végrehajtási tervet kell készíteni.

119./ A felderítési feladatok végrehajtásáért az önvédelmi parancsnok, határőrségnél a vegyivédelmi /továbbiakban: vv/ szakasz parancsnoka, illetve az alegységparancsnok /őrs-parancsnok/ a felelős.

120./ A felelős személy részére a következő feladatokat kell meghatározni és tervbe foglalni:

a/ Állandó harckészültség időszakában

- a felderítő feladatának, a felderítés rendjének a meghatározása,
- a felderítésbe bevonható személyek számbavétele,
- a felderítéshez szükséges eszközök meghatározása, biztosításuk módja,
- az eszközök elhelyezésére szolgáló hely kijelölése,
- a felderítési utvonalterv elkészítése,
- a felderítés során gyűjtött minták vizsgálatát végző intézmények, laboratóriumok helyének, címének, az összeköttetés módjának meghatározása,
- a meteorológiai felszerelés telepítési helyének kijelölése.

b/ Fokozott harckészültség időszakában

- a végrehajtásba bevonható személyek körének felmérése, meghatározása,
- a felderítési feladatok és az utvonalterv pontosítása,

- a felderítőeszközök felvételezése, ellenőrzése, előkészítése, feltöltése, elhelyezésük a kijelölt helyre,
- a meteorológiai felszerelés előkészítése.

c/ Teljes harckészültség időszakában

- teljes készenlét felderítés végrehajtására,
- a meteorológiai felszerelés telepítése,
- a felderítésbe bevonható személyek körének pontosítása.

d/ Légiriadó elrendelése utáni időszakban

- a felderítő járőr tagjainak kijelölése,
- eligazítás a felderítés végrehajtására, az összeköttetés rendjének meghatározása,
- a felderítőeszközök ellenőrzése, kiosztása,
- felkészülés a felderítés megkezdésére.

e/ Csapás esetén

- a felderítés végrehajtása,
- vegyicsapás esetén mikrometeorológiai mérés végrehajtása.

121./ A végrehajtási tervet egy példányban kell elkészíteni és az önvédelmi parancsnok /vv. alegységparancsnok, illetve az alegységparancsnok/okmányai között kell elhelyezni.

A tervet az intézkedési terv jóváhagyására jogosult vezető hagyja jóvá.

122./ A tervhez felderítési utvonaltervet kell mellékelni.

123./ A felderítési feladatok végrehajtását:

a/ A BM központi szervei közül:

- a béke elhelyezésben maradók teljes egészében az elhelyezési körletekre,
- kitelepülők
a béke elhelyezési körletre az "M" és Szervezési Csoportfőnökség irányításával tervezzék.
A háborus működési helyre vonatkozóan a feladatok végrehajtását az "M" és Szervezési Csoportfőnökség tervezi.

b/ Területi szervek:

- a béke elhelyezésben maradók teljes egészében az elhelyezési körletre tervezzenek,
- kitelepülők, a háborus működési helyre vonatkozóan teljes egészében,
a béke objektumra vonatkozóan a felderítési utvonaltervet készítsék el.
A felderítő eszközök kiszállítását a háborus működési helyre biztosítani kell.

c/ A határőrség szerveinél:

valamennyi objektumra teljes egészében tervezzenek.

II.

A SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY ÁLTAL ELSZENVEDETT SUGÁRADAG
ELLENŐRZÉSÉNEK MEGSZERVEZÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

A

Általános elvek

124./ A miniszteri utasításban foglalt követelményeknek megfelelően valamennyi BM szervnél biztosítani kell a személyi állomány által elszenvedett sugáradag ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtását.

a/ A sugáradag ellenőrzés magában foglalja;

- a sugáradagmérők kezelésével /feltöltés, kiértékelés, stb./,
- az elszenvedett sugáradag megállapításával, nyilvántartásával és értékelésével

kapcsolatos feladatok végrehajtását.

b/ A rendszeres és folyamatos sugáradagmérés célja a személyi állomány által sugárszennyezett terepen, területen /atomrobbanás körzetében, a kiszóródás által érintett területen stb./ végzett tevékenység során elszenvedett sugáradag értékének megállapítása.

c/ Az elszenvedett sugáradag értékének ismeretében dönthető el, hogy az érintett személyek a továbbiakban szolgálatban tarthatók-e vagy sem.

A sugáradagmérés során megállapított adatok adnak lehetőséget a személyek igénybevétele - a szolgálat szervezése - során olyan manőverezésre, amely módot ad a megengedettnél nem nagyobb kockázat vállalására.

d/ Az értékelés céljából biztosítani kell a személyek által elszenvedett sugáradagok egyénenkénti és összesített nyilvántartását.

e/ A sugáradag nyilvántartás adatai alapján az illetékes parancsnok /szolgálati előjáró/ - az egészségügyi szolgálat véleményét figyelembe véve - határozza meg

- a személyi állomány sugárvédelmével,

- a szolgálati feladatok ellátásával

kapcsolatos rendszabályokat.

125./ A sugáradag ellenőrzésével összefüggő feladatok ellátását a "Helyzetértékelés és sugárvédelem feladatai a BM szerveinél" c. szabályzat /BM 1973./ alapján kell végezni

126./ A sugáradag ellenőrzésével összefüggő tevékenységet a teljes harckészültség elrendelésétől kezdve folyamatosan és szünet nélkül kell végezni.

B

A sugáradagmérés megszervezése

127./ Háboru időszakában biztosítani kell - beosztásra és rendfokozatra való tekintet nélkül - valamennyi, a BM és szerveinél szolgálatot teljesítő személy által elszenvedett sugáradag mérését.

128./ A sugáradag ellenőrzéssel kapcsolatos feladatok végrehajtására külön helyiséget kell kijelölni.

A felkészülés során biztosítani kell, hogy a személyi állomány;

- a sugáradag ellenőrzéssel összefüggő kötelmeit,

- a feladat végrehajtására kijelölt helyet

ismerje meg.

129./ A sugáradag mérése a személyek részére kiadott sugáradagmérők értékelése alapján történik.

A kiadott /átvett/ sugáradagmérőket mindenki köteles állandóan magánál tartani.

a/ Az ionizáción alapuló sugáradagmérők /DKP-50/ önkisülésének értékét - egyenként - meg kell állapítani, hogy az a mért adatok értékelése során figyelembe vehető legyen.

b/ Az összegezett sugáradagmérésre szolgáló eszközök /DP-70, RDC stb./ értékelését csak a meghatározott esetekben /pl. 50 r-nél nagyobb sugáradag valószínű elszennvedése stb./, vagy külön rendelkezésre kell végrehajtani.

C

A sugáradag nyilvántartás rendje

130./ A személyi állomány által elszennvedett sugáradag mérésén kívül biztosítani kell a mért értékek nyilvántartását is,

hogy a szolgálat szervezéséhez szükséges adatok bármikor rendelkezésre álljanak, illetve a sugárterhelés folyamatosan figyelembevehető legyen.

- a/ A sugáradag nyilvántartása keretében biztosítani kell az egyének által elszenvedett rész és összegezt sugáradagok folyamatos vezetését, nyilvántartását, valamint a szerv hadrafoghatóságának értékelésére, az összesített sugárterhelés nyilvántartását.
- b/ A sugáradagnyilvántartás adatai szigorúan titkosként kezelendők, azokba csak az illetékes parancsnok, valamint a szerv orvosa tekinthet be.
- c/ A sugáradag nyilvántartása során biztosítani kell a rész sugáradagok mérésén túlmenően a biológiai hatáscsökkenés folyamatos vezetését is.
- d/ Az ionizáción alapuló sugáradagmérők /DKP-50/ önkisülésének értékét az adott személyi kartonon fel kell tüntetni és azt az elszenvedett sugáradag megállapítása során figyelembe kell venni.

D

A sugáradagmérés adatainak értékelése

131./ A sugáradagnyilvántartás adatairól, a személyek által elszenvedett sugáradagokról:

- az adott szakterület parancsnokát, valamint
 - az egészségügyi szolgálatot
- folyamatosan,

- az előljáró szervet

az előírásoknak megfelelően kell tájékoztatni.

a/ Az egyszeri alkalommal megengedett értéknél /50 r/ nagyobb sugáradag elszennvedését a nyilvántartás vezetője azonnal jelenteni köteles a parancsnoknak, illetve az egészségügyi szolgálatnak. Ugyancsak jelenteni kell, ha az összegezett hatásos sugáradag értéke meghaladja a megengedett mértéket.

132./ Az illetékes parancsnok a különböző feladatok végrehajtása előtt minden esetben köteles figyelembe venni az érintett állomány által elszennvedett sugáradagot és a várható, vagy a bekövetkezett sugárzási helyzetnek megfelelően sugáradagszámvetést végezni.

a/ Az adatok értékelése alapján - a sugárterheléstől függően - biztosítani kell:

- a szükséges egészségügyi intézkedések megtételét,
- a szolgálati feladatok ellátásának esetleges módosítását.

E

A sugáradagellenőrzés végrehajtásának a tervezése

133./ A sugáradagmérési nyilvántartási feladatokat:

a/ A BM központi és területi szerveinél;

- a sugáradagmérők töltésével, ellenőrzésével összefüggően az önvédelmi parancsnok,

- a nyilvántartással, értékeléssel összefüggően a szervek /csoportfőnökségek, önálló osztályok/ beosztott osztály, alosztály szinten szervezzék meg, és ezekből összesített adatokkal rendelkezzenek,

b/ a határőrség szerveinél;

a kerület-törzs állományára vonatkozóan a vegyivédelmi szakasz parancsnoka,

az alegységekre vonatkozóan az alegységparancsnok által kijelölt beosztott,

c/ a Készenléti Rendőri Ezrednél;

ezred-törzs,
zászlóalj-törzs,
század bontásban

az illetékes parancsnok által kijelölt beosztott látja el.

134./ A végrehajtás irányításáért felelős részére a következő feladatokat kell meghatározni és tervbe foglalni:

a/ Állandó harckészültség időszakában

- a sugáradagmérés rendjének meghatározása,
- a feladat végrehajtásához szükséges eszközök mennyiségének, típusának megállapítása, biztosítása,

- a szervezeti, a személyi feltételek biztosítása, az adatok értékelési, a parancsnokok tájékoztatási rendszerének meghatározása,
- a 128 pontban meghatározottak szerint a helyiség kijelölése,
- a 129/a és 130/d pontban foglaltak szerint az önkisülés értékének megállapítása,
- a sugáradagnyilvántartás okmányainak előkészítése,
- az eu. szolgálat ellenőrzési feladatainak meghatározása,
- az eszközök felvételezésével /kiadásával/ kapcsolatos feladatok meghatározása,
- az egyes feladatok végrehajtásáért felelősök kijelölése /név, rendfokozat, beosztás/.

b/ A fokozott harckészültség időszakában:

- az eszközök felvételezésének /kiadásának/ végrehajtása,
- a kijelölt helyiség igénybevétele,
- a nyilvántartási okmányok ellenőrzése, az adatok pontosítása,
- a sugáradagmérők folyamatos feltöltési rendjének meghatározása.

c/ A teljes harckészültség időszakában:

- a sugáradagmérők folyamatos feltöltésének végrehajtása,

- a nyilvántartás okmányainak vezetése,
- az eu. ellenőrzési feladatok végrehajtása,
- a jelentési kötelezettségek.

d/ A működés időszakában:

- az egyéni sugáradagmérők rendszeres - és soron kívüli - értékelésének végrehajtása,
- az illetékes parancsnokok, az eu. szolgálat tájékoztatása,
- a nyilvántartás adatainak folyamatos értékelése,
- a sugárterhelésre vonatkozó értékelő jelentések elkészítése, továbbítása.

e/ A tervhez mellékelni kell:

- a megengedett /megkockáztatható/ sugáradag értéket tartalmazó táblázatot, /2.sz. melléklet/
- valamint a biológiai hatás csökkenésére vonatkozó grafikont. /3.sz. melléklet/

135./ A végrehajtási tervet egy példányban kell elkészíteni, és az intézkedési terv mellett kell elhelyezni.

a/ A végrehajtási tervet az a parancsnok hagyja jóvá, aki az intézkedési terv jóváhagyására jogosult.

b/ A feladatok végrehajtásából az egyes alegységekre, osztályokra, alosztályokra háruló kötelezettségekről, feladatokról terv-kivonatot kell készíteni, amelyet az illetékes parancsnok okmányai között kell elhelyezni.

I.

RBV MENTESÍTÉS MEGSZERVEZÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

A

Általános elvek

- 136./ A miniszteri utasításban foglaltak biztosítása érdekében valamennyi BM szervnél fel kell készülni RBV mentesítés végrehajtására.
- 137./ A mentesítés magában foglalja mindazokat az intézkedéseket, eljárásokat, melyek a tömegpusztító fegyverek visszamaradó hatásainak megszüntetésére, illetve csökkentésére irányulnak.
- 138./ A mentesítéshez felhasználható anyagok és eszközök kiválasztására, a mentesítés végrehajtására és a betartandó biztonsági rendszabályokra az érvényben levő utasítások, szakkönyvek az irányadók.
- 139./ Mentesítési feladatok ellátására a teljes harckészültség elrendelése után kell készen állni.

B

A mentesítés végrehajtásának feltételei

- 140./ A teljes mentesítés végrehajtására mentesítő helyeket kell biztosítani.
- A mentesítőhelyek előzetes felmérése, kijelölése során elsősorban a felmerülő mentesítési igényeket kell szem előtt tartani /személy, anyag, eszköz, jármű stb. mentesítés/ és ezek függvényében kell meghatározni a mentesítés rendjét is.

141./ Ha valamilyen fajta mentesítési igény kielégítésére saját erőből nincs lehetőség, akkor más módon /pl polgári védelmi bázison kapacitás biztosítása/ szükséges biztosítani az adott tevékenység ellátását.

C

A feladatok végrehajtásának tervezése

142./ A mentesítési feladatok végrehajtásának biztosítása érdekében végrehajtási tervet kell készíteni.

a/ A végrehajtási tervet egy példányban az intézkedési terv jóváhagyására illetékes vezető jóváhagyásával kell elkészíteni.

b/ A végrehajtási tervet a feladat végrehajtásáért felelős személy okmányai között kell elhelyezni.

143./ A mentesítési feladatok ellátásáért a megyei rendőr-főkapitányságokon és a központi szerveknél az önvédelmi parancsnokok, csapatalakulatoknál a vegyvédelmi alegység parancsnokok, illetve az alegységparancsnokok a felelősök.

144./ A felelős személy részére a következő feladatokat kell meghatározni és tervbe foglalni:

a/ Állandó harckészültség időszakában:

- mentesítés céljára alkalmas helyek számbavétele, az esetleg szükséges átalakítások meghatározása,

- a mentesítés rendjének meghatározása,

- a mentesítőhely vázlatának elkészítése,
- a mentesítés személyi szükségleteinek és a végrehajtásba bevonható személyek körének felmérése,
- az egyes feladatok végrehajtásáért felelős személy /-ek/ kijelölése /név, rendfokozat, beosztás/,
- a mentesítéshez rendszeresített és a mentesítés céljára felhasználható anyagok, eszközök mennyiségének a felmérése,
- a szennyezettség ellenőrzéséhez szükséges eszközök számbavétele,
- mentesítő állomáson való mentesítési lehetőség felmérése.

b/ Fokozott harckészültség időszakában:

- a mentesítő helyek, mentesítés céljára felhasználható anyagok, eszközök mennyiségének pontosítása,
- a mentesítéshez biztosított eszközök, anyagok felvételezése,
- szükségmentesítő anyagok, eszközök összegyűjtése,
- a mentesítő kapacitás felmérése,
- a végrehajtásba bevonható személyek körének pontosítása.

c/ Teljes harckészültség időszakában:

- a mentesítő állomások /helyek/ kialakításával kapcsolatos munkálatok elvégzése, a szükséges létszám igénybevétele.

145./ A tervhez mellékelni kell:

- a/ a mentesítő anyagok, oldatok normáját /4.sz. melléklet/
- b/ a mentesítőhelyek vázlatát, működési rendjét,
- c/ a szennyezettség megengedett maximális értékeit /1.sz. melléklet/

146./ A BM központi szervei közül:

- a/ a béke elhelyezésben maradók teljes egészében tervezzék a feladatokat az elhelyezési körletekre.
- b/ A kitelepülők a jelenlegi objektumra vonatkozóan csak a meglevő lehetőségekkel számoljanak,
- c/ a háborús működési helyre a terveket az "M" és Szervezési Csoportfőnökség irányításával kell elkészíteni.

147./ Területi szervek:

- a/ a béke elhelyezésben maradók teljes egészében tervezzenek az elhelyezési körletekre,
- b/ kitelepülők a háborús működési helyre teljes egészében, a béke objektumra csak a visszamaradó létszámra vonatkozóan készítsenek tervet. A felvételezett eszközök kiszállítását a háborús működési helyre biztosítani kell.

148./ A határőrség szerveinél:

- a/ Kerületparancsnokságok: a mentesítési feladatok ellátására - elsősorban - a vegyivédelmi szakaszok állományát és eszközeit vegyék számításba.
- b/ Alegységek /FEP, őrs/ a mentesítés megszervezését a harcászati követelményeknek megfelelően tervezik. A végrehajtásra a parancsnok jelöljön ki felelős személyt.

Sugárszennyezettség megengedett
maximális értékei

M e g n e v e z é s	Megengedett szennyezettség	
	mr/ó	béta bomlás/perc. cm ²
emberek testfelülete	15	1,1 millió
fedetlen testrészek /arc, nyak, kéz/	4,5	2,2 millió
gázálarc, álarctest	10	1,1 millió
fehérmű	15	1,1 millió
ruhák, felszerelés, egyéni vv.eszközök	30	2,2 millió
építmények belső felülete	90	2,2 millió
építmények külső felülete	450	11 millió
fegyverzet, harceszköz, techn. anyagok	180	4,4 millió
személyi fegyver	15	2,2 millió
konyhafelszerelés, edények	0,1	50 ezer
élelmiszerek csomagolási felülete	0,2	10 ezer
állatok testfelülete	30	2,2 millió
egészségügyi felszerelés	30	2,2 millió
élelmiszer raktárak, éttermek belső felülete	45	1,1 millió
Az alfa-sugárzó izotópokkal szennyeződött felületen a megengedett szennyezettségi érték a táblázatban feltüntetettnek 1/10 része.		

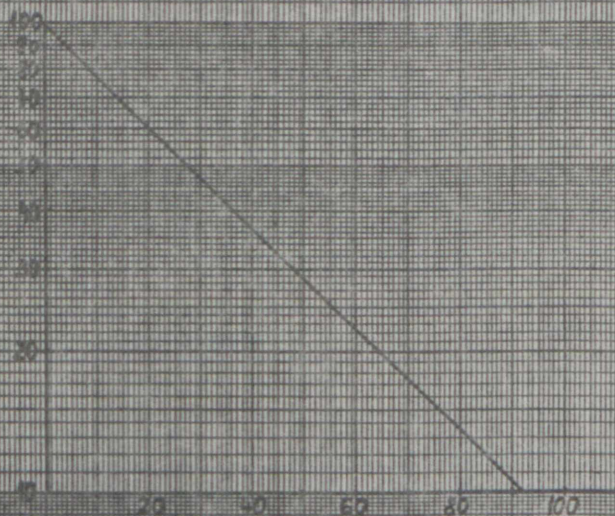
.....^{2.} sz. melléklet

Hátoru időszakában megengedett /megköcsztatható/
maximális sugáradag értékek

Folyamatos sugárhatásra, egyszeri alkalommal / 4 napon belül /	50 r
Többszöri besugárzásra 10 nap alatt	100 r
1,5-2 hónap alatt	200 r
1 év alatt	300 r

Biológiai hatáscsökkenés diagramja

1.1. biológiai hatáscsökkenés diagramja

a biológiai hatáscsökkenés időtartama (nap)

Rendszeresített mentesítő anyagok,
oldatok normája

	Mavefor	Kalcium- hipoklorit	Kalcium- klorid	Szóda
Egységes vegyi- mentesítő oldat	1 %	6 - 9 %	-	-
Nyári sugármente- sítő oldat	1 %	-	-	2 %
Téli sugármente- sítő oldat	1 %	-	30 %	-

Mentesítésre alkalmas anyagokból készíthető
oldatok összetétele

	Marónátron	Szalmiákszesz	Ultra-por
Elsősorban idegmérgekkel történt szennyeződés ese- tén	2 %	80 %	-
Nyári sugármentesítésre alkalmas oldat	-	-	10 %

TARTALOMJEGYZÉK

Szabályzat a támadóegyverek hatásai elleni védelem tervezésére és végrehajtására	1. oldal
I. Légi és RBV riasztás végrehajtásának megszervezése	4. oldal
II. Az állomány életvédelmének biztosítása	10. oldal
III. Élelmiszer, ivóvíz /takarmány/ védelem megszervezése és végrehajtása	20. oldal
IV. Anyagi-technikai eszközök védelmének megszervezése, személyek és anyagok szállítás közbeni védelmének biztosítása	35. oldal
V. Fényálcázás, elsötétítés megszervezése és végrehajtása	40. oldal
VI. Tűzvédelmi feladatok végrehajtása	46. oldal
VII. A sugár és vegyi helyzet értékelési feladatok ellátásának biztosítása	51. oldal
VIII. RBV felderítés megszervezése és végrehajtása	60. oldal
IX. A személyi állomány által elszervezett sugáranyag ellenőrzésének megszervezése és végrehajtása	65. oldal
X. RBV mentésítés megszervezése és végrehajtása	73. oldal
Mellékletek	

Készült: 750 példában

Kapják: Elosztó szerint.

